

Guillem Viladot i els creadors de Ponent

Museu de Lleida

Del 13 d'abril a l'11 de juny de 2023

Del 13 d'abril a l'11 de juny de 2023, el Museu de Lleida acull l'exposició "Guillem Viladot i els creadors de Ponent", una producció de la Xarxa de Museus de les terres de Lleida i Aran, que arriba a Lleida amb un projecte ampliat i amb algunes obres que no s'han vist fins ara.

La mostra, comissariada per Pau Minguet, explora les relacions que va establir l'artista agramuntí Guillem Viladot amb diversos creadors de Ponent: Leandre Cristòfol, Josep Iglésias del Marquet, Lluís Trepà, Josep Vallverdú, Daniel Gelabert, Albert Coma Estadella, Josep Guinovart i Manuel de Pedrolo.

L'exposició està inclosa en els actes de commemoració del centenari del naixement de Guillem Viladot, i arriba a Lleida després de veure's a Tàrraga i Cervera.

L'exposició està dividida en nou àmbits i mostra una seixantena de peces, a través de les quals s'explica les relacions que va establir Viladot amb diversos creadors de Ponent. Entre les **novetats** que es troben a Lleida hi ha la incorporació de sis obres que no s'han vist en els altres museus on ja s'ha presentat la mostra. Es tracta de dos peces procedents de Lo Pardal – Fundació Guillem Viladot (Agramunt), l'escultura *Metafísica de la garbelladora*, un regal de Guillem Viladot a Josep Vallverdú, i una abstracció que entra en diàleg amb una pintura de Lluís Trepà, procedent del Morera. Museu d'Art Modern i Contemporani de Lleida, del qual també s'ha incorporat un retrat de Guillem Viladot realitzat per Trepà l'any 1950. A aquestes noves incorporacions se suma un *Objecte de Companyia*, regal de Guillem Viladot a Albert Coma Estadella i que ha estat cedit per la vídua de l'artista, Mary Coma Estadella, i l'escultura *Orilla del Ensueño*, de Leandre Cristòfol, procedent del Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC). Aquesta última és especialment significativa perquè Viladot suggereix a Cristòfol en una carta el títol per a dos de les seves escultures, una és precisament *Orilla del Ensueño* i l'altra, *Intriga de Pájaros*, pertanyent a la col·lecció del Morera. Museu d'Art Modern i Contemporani de Lleida i que junt amb la carta, ja formava part de la mostra. És la primera vegada que totes tres, la carta i les dos escultures, es reuneixen en una exposició.

La figura de Guillem Viladot és polifacètica, doncs va ser un creador que va festejar i excel·lir en múltiples llenguatges diferents: el poètic, el literari, l'experimental, el periodístic, el plàstic... Viladot va ser un personatge fermament arrelat al seu poble d'origen, Agramunt, i d'aquest origen va fer un argument de militància. La mostra explora les relacions que Viladot va establir amb altres creadors d'aquesta part del país, unes relacions que es van començar a establir a la dècada dels cinquanta i que es van dilatar al llarg dels anys, mitjançant el diàleg entre les obres de Viladot i la resta d'artistes.

Les relacions de Guillem Viladot i els creadors de Ponent

Guillem Viladot va establir importants lligams d'amistat i col·laboració amb diversos artistes de la perifèria cultural que representava Ponent. Així, per exemple, amb el seu admirat **Leandre Cristòfol**, l'any 1965 va publicar el que seria el primer llibre de poesia experimental editat a la Península, *Nou plast poemes*; cinc anys més tard, amb **Josep Iglésias del Marquet** va impulsar *Lo Pardal*, un projecte editorial que va convertir-se en una col·lecció de llibres de poesia experimental. Viladot també va mantenir una estreta relació amb **Josep Vallverdú**, que va prologar la tetralogia viladotiana *Memòria de*

Riella, i el 1977 va publicar, dins de la col·lecció de llibres de Lo Pardal, el volum que clouria aquell projecte editorial: *Poemes del gos*. La mateixa relació personal i, també, productiva, va mantenir amb **Lluís Trepal**, de qui Viladot va ser, tota la seva vida, un gran admirador i un dels seus principals mecenes. La proximitat geogràfica també el va portar a col·laborar estretament amb **Manuel de Pedrolo**, que va fer un pròleg intens i compromès per al llibre *Poesia T/47*, de Viladot, la primera antologia personal de poesia concreta en format butxaca de la Península i, possiblement, del món. Viladot també va explorar el llenguatge cinematogràfic amb **Albert Coma Estadella**, col·laborant l'any 1983 en un projecte de pel·lícula de la qual ells dos eren els protagonistes, titulat *Self*. De la mà de **Daniel Gelabert**, Viladot va endinsar-se en el món de l'arquitectura i de les noves tecnologies digitals que començaven a escampar-se a finals del segle passat, i gràcies al qual va poder fer un poema experimental amb ordinador, l'únic que Viladot va tenir temps de realitzar abans de morir. Finalment, és necessari esmentar la relació que va mantenir Viladot amb un altre artista contemporani d'Agramunt, **Josep Guinovart**. Les seves obres, per més que formalment divergien en tècnica i materialització, compartien temàtiques, idees i referents, i cadascun va crear un espai per exhibir la seva obra al centre històric d'Agramunt.

TEXTOS DE L'EXPOSICIÓ

Guillem Viladot i els seus llenguatges

Guillem Viladot va néixer a Agramunt el 26 d'abril de 1922 i va morir a Barcelona el 19 de novembre de l'any 1999. Fer-se càrrec del negoci familiar (una farmàcia) no li va impedir —o, més aviat, li va permetre— dedicar part del seu temps a l'experimentació en nombrosos camps de la cultura. Escriptor prolífic i creador polifacètic, va festejar i excel·lir en múltiples llenguatges artístics: el poètic, el literari, l'experimental, el periodístic, el plàstic... Va ser pioner a endinsar-se en el món de la poesia concreta, impulsor d'edicions de poesia experimental, autor de més de quaranta volums, escriptor de més de mil articles i creador del primer museu dedicat a la poesia visual del món. Aquesta simultaneïtat de veus que convergien en Viladot el converteixen en un home que, empès per la curiositat i la creativitat desbordant, defugia els encasellaments, les tendències i les modes, la qual cosa feia de la seva obra un testimoni singularíssim d'una ment sensible, inquieta i arrelada ben al fons, allà on sempre hi ha saó.

Guillem Viladot i les seves connexions

El ferm arrelament que Guillem Viladot va tenir tota la seva vida amb el seu poble natal el va fer conscient de les males gestions territorials que hi ha hagut sempre a Catalunya. Haver nascut en un poble del nord de l'Urgell el va convertir en un personatge absolutament perifèric; Agramunt, «capitalejat» per Tàrrrega, alhora dependent d'una Lleida subordinada a les decisions de Barcelona: perifèria de la perifèria, diguem-ne. Viure en un poble ignorat per les institucions, humil, de tradició agrícola, va generar en Viladot una paradoxa: fugir o fer del seu origen un argument de militància.

Quan Guillem Viladot va començar a interessar-se pel món de la cultura va poder comprovar, més encara, que els grans centres culturals protagonitzaven la majoria d'iniciatives artístiques del país. Va ser llavors, a principis dels anys cinquanta, quan un Viladot tossut i militant del territori va començar a entrar en contacte amb diversos personatges del món de l'art i la cultura que, com ell, emergien entre pobles, cereals i panissos a l'oest de Catalunya. Les relacions que Viladot va començar a establir a la dècada dels cinquanta van dilatar-se al llarg dels anys i es feren indestruïbles de la seva carrera artística i literària. Fent pinya, xarxa, van anar conquerint espais culturals i tornant a projectar feixos de claror en la penombra més opaca que havia originat el franquisme.

Guillem Viladot i Leandre Cristòfol (1908-1998)

L'any 1933, un jove Guillem Viladot va veure al Círculo Mercantil de Lleida una exposició on hi havia la peça *Peix damunt la platja*, de l'escultor d'Os de Balaguer Leandre Cristòfol. A partir d'aquell moment, el poeta agramuntí va començar a sentir una profunda admiració per l'artista. Als anys cinquanta, molt possiblement gràcies a l'activista cultural Francesc Porta, els dos creadors es van conèixer i van encetar col·laboracions i amistat. La sensibilitat compartida per la terra, l'art i la cultura va unir-los, i la seva complicitat acabaria estenent-se públicament a múltiples col·laboracions que van anar des de ressenyes a la premsa i textos de sales d'exposicions de Cristòfol fins a la biografia d'infància del d'Os de Balaguer, que, escrita pel poeta d'Agramunt, va veure la llum l'any 1964. L'any 1965 van publicar plegats el que seria el primer llibre de poesia experimental editat a la Península, *Nou plast poemes*.

Guillem Viladot i Josep Iglésias del Marquet (1932-1989)

Josep Iglésias del Marquet va ser un dels principals exponents de la poesia experimental a Catalunya. Juntament amb Joan Brossa i Guillem Viladot, va participar en l'exposició iniciàtica de l'avantguarda poètica catalana l'any 1971 a la Petite Galerie de Lleida. A finals dels anys seixanta, la seva amistat amb Guillem Viladot va fer que comencessin a treballar en un projecte editorial que veuria la llum l'any 1970. Lo Pardal va convertir-se en una col·lecció de llibres de poesia experimental impulsada per Viladot i Iglésias del Marquet fins a l'any 1977, moment en què es va editar l'últim llibre sota aquest segell. Els coneixements tècnics en el món de l'edició i la sensibilitat estètica d'Iglésias del Marquet van convertir-lo en el dissenyador de la majoria de llibres que van editar-se amb el logotip de Lo Pardal.

Guillem Viladot i Josep Vallverdú (1923)

«Guillem Viladot era un tipus polièdric; volgudament polièdric, perquè provenia d'una família molt ben escairada, tradicional, en el sentit uniformitzador, gens canviant al llarg del temps. I això el va fer semblar rebel, en tot cas fou un rebel endins, va tirar pel camí de la literatura i de la producció de visualitats. No tot era rebel·lió, al cap i a la fi, tothom pren el camí que li sembla encertat i satisfactori.» Això és el que escrivia Josep Vallverdú el febrer de 2022 per celebrar la commemoració de l'Any Viladot. Josep Vallverdú és el degà dels escriptors ponentins, amb una llarga trajectòria en el camp de les lletres, en totes les branques de la literatura, com el mateix Viladot. Ells dos van mantenir una relació molt

estreta, que es va materialitzar en diferents col·laboracions. L'any 1974, Vallverdú va prologar la tetralogia viladotiana *Memòria de Riella*, i el 1977 va publicar, dins de la col·lecció de llibres de Lo Pardal, el volum que clouria aquell projecte editorial: *Poemes del gos*.

Guillem Viladot i Manuel de Pedrolo (1918-1990)

A principis dels anys cinquanta, Pedrolo va posar-se en contacte amb Guillem Viladot després de veure que l'agramuntí començava a ser present en la premsa de l'època escrivint ressenyes sobre llibres i exposicions. A partir d'aquell moment, i segurament gràcies a la seva proximitat geogràfica, van començar a establir un contacte força permanent. L'any 1971 Manuel de Pedrolo va fer un pròleg intens i compromès per al llibre *Poesia T/47*, de Guillem Viladot, la primera antologia personal de poesia concreta en format butxaca de la Península i, possiblement, del món. Aquest compromís respon a les complicitats intel·lectuals que van compartir totes dues figures, en l'àmbit literari i també en la posició de l'intel·lectual enfront del poder. El pròleg del llibre *Poesia T/47* esdevé per si mateix un primer assaig sobre la poesia concreta a Catalunya, que el mateix Pedrolo conrearia posteriorment.

Guillem Viladot i Albert Coma Estadella (1933-1991)

Albert Coma Estadella va ser un personatge molt actiu en l'avantguarda catalana, sobretot en la ponentina. Fundador del Grup Cogul i encarregat de la programació de la Petite Galerie de Lleida de 1970 a 1976, va entrar en contacte amb Guillem Viladot i de seguida van establir una amistat que els portaria a col·laborar, l'any 1983, en un projecte de pel·lícula de la qual eren els protagonistes, titulat *Self*. Paral·lelament, també van projectar un llibre amb dibuixos eròtics de Coma Estadella i textos de Viladot, que, finalment, no es va arribar a publicar.

Guillem Viladot i Daniel Gelabert (1929-2005)

L'amistat que van mantenir Daniel Gelabert i Guillem Viladot va permetre al poeta d'Agramunt endinsar-se en el món de l'arquitectura i de les noves tecnologies digitals que començaven a escampar-se a finals del segle passat. L'interès de Viladot per diferents disciplines i llenguatges va portar-lo a fascinar-se pels plànols i dissenys estructurals de l'arquitecte de Belianes. L'any 1983 va intervenir, amb

lletres, signes de puntuació i números, en diferents plànols d'obres de Daniel Gelabert; empeltava, així, la poesia experimental amb els codis i el llenguatge propis del món arquitectònic. A finals dels anys noranta, Gelabert també va ajudar Viladot a fer un poema experimental amb ordinador, l'únic que Viladot va tenir temps de realitzar abans de morir. Les seves mirades sensibles cap al paisatge propi de l'Urgell van originar punts de connexió. Cal Pagès de Belianes i Ca l'Isidori d'Agramunt van convertir-se en dos espais plens d'art i territori.

Guillem Viladot i Lluís Trepà (1925-2022)

Dos mons culturals molt diferenciats van congeniar per la via personal, per l'amistat que va unir Lluís Trepà i Guillem Viladot. El pintor i el poeta van mantenir una estreta relació personal i, també, productiva. El 1971, el segell Lo Pardal va editar el llibre *Tonada de la vista, de la dita, de la busca i de la troba*, que contenia textos de Viladot i xilografies de Trepà. Les seves col·laboracions professionals van anar-se perllongant en el temps amb exposicions conjuntes, ressenyes d'exposicions i textos de sala. Viladot va ser, tota la seva vida, un gran admirador de l'obra de Trepà i un dels seus principals mecenes, ja que li encarregà o comprà, molt sovint, pintures i dibuixos.

Guillem Viladot i Josep Guinovart (1927-2007)

El poble d'Agramunt té la singularitat d'haver esdevingut centre de creació i lloc d'arrelament per a dos artistes contemporanis. Les seves obres, per més que formalment divergeixin en tècnica i materialització, comparteixen temàtiques, idees i referents. Les vivències de dos infants que van veure el seu poble esberlat per les bombes durant la Guerra Civil, o l'estima pels rostolls, els xuts, el riu Sió i els carrers i places de la vila van convertir l'obra de Guinovart i la de Viladot en un element més del poble, fins a arribar al punt que cadascun va crear un espai per exhibir-la al centre històric d'Agramunt.

ACTIVITATS

TALLER

“La paraula dibuixada. Descubrim, gaudim, creem amb Viladot”

A càrrec de Rosa Franco, artista plàstica

Partint d'una visita prèvia a l'exposició, farem una activitat inspirada en els tallers Meraki. Una experiència sensitiva per treballar a partir de les paraules, la música, el traç i l'expressió corporal.

Diumenge 7 de maig, a les 11.00 h, adreçat a famílies amb infants a partir de 5 anys

Diumenge 4 de juny, a les 11.00 h, adreçat a públic adult (a partir de 15 anys)

VISITES

“Coneix l'univers creatiu de Guillem Viladot”

A càrrec de Patrícia McGill, contadora d'històries

Visites familiars dinamitzades que permetran conèixer a fons la polifacètica figura de l'artista agramuntí.

Diumenge 30 d'abril, a les 12.00 h, adreçat a famílies amb infants a partir de 5 anys

Diumenge 28 de maig, a les 12.00 h, adreçat a públic adult (a partir de 15 anys)

Visita general a l'exposició

A càrrec de Pau Minguet, comissari de l'exposició i de l'Any Viladot

Dijous 18 de maig, a les 18.00 h

Diumenge 11 de juny, a les 12.00 h

FITXA DE L'EXPOSICIÓ

Guillem Viladot i els creadors de Ponent

Sala d'exposicions temporals

Del 13 d'abril a l'11 de juny de 2023

Organitza: Museu de Lleida i Xarxa de Museus de les Terres de Lleida i Aran

Comissari: Pau Minguet

INFORMACIÓ GENERAL

Horaris: de dimarts a dissabtes, de 10 a 14 h, i de 16 a 18 h (a partir de l'1 de juny, de 17 a 19 h);
diumenges i festius, de 10 a 14 h; dilluns, tancat

Adreça: carrer del Sant Crist, 1; 25002, Lleida

Telèfon: 973 28 30 75

Web: museudelleida.cat